

marsikaj in reči moramo, da je to eno najboljših del, kar se jih je napisalo pri nas za oder. —

Enodejanka »Sami med seboj« je salonska stvarica. Kar je zlasti poudariti, je avtorjeva spretnost, in videti je, da ta enodejanka nikakor ni dramatični prvenec, nego zrel plod. Dr. Detela ima moč v dramatičnem zapletku in razvitku, J. F. Doljan pa v situaciji sami na sebi. Z jasno ironijo udari po hinavski visoki družbi, ki se veže na fraze, da prikriva svojo propadlo notranjost. Poznajo se dobro, poznajo svojo moralo, ta grof in grofica, baron in baronica. Grof (svoji soprogi): »Tvoj vzor so žene — žene, kakor jih opisujeta Prevost in Maupassant.« — Grofica (z vnemo): »Dobro, dobro! Ali sedaj odgovori ti meni na vprašanje! . . . In vi možje? Kaj naj stori žena, ki je dobila moža s tako preteklostjo, kakor je bila brez dvojbe tvoja?« — Čisto odkrito nastopajo ti ljudje sami med seboj, kažejo se v popolni nagoti — sami med seboj, a ko pride družba, jim zlezejo resne krinke na obraze in zopet so hipoma najmoralnejši, najvzornejši zakonci. In zakaj? Zato, da uživajo lažnive triumfe eden nad drugim. Toda pri tem se včasih razkrinkajo nehote. Baron!

Ta dramatični prizor bi napravil tudi na odru lep efekt, dasi snov ni čisto nova. Zlasti je proti koncu nastop med grofom in baronom izredno živahen in zanimiv.

A. Sever.

Knjižni dar družbe sv. Mohorja za leto 1903. Družba sv. Mohorja je poklonila svojim članom letos sledeče knjige: I. Zgodbe sv. pisma. 10. snopič, spisal dr. Janez Ev. Krek. Knjiga obsega razen mnogih primernih svetih in drugih slik tudi zemljevid Palestine ob Kristusovem času. Snopič začnjenja z zgodbami novega zakona in je dospelo to od rajnega dr. Frančiška Lampeta započeto delo zdaj do krsta Jezusovega. — II. Pamet in vera. II. zvezek, spisal I. M. Seigerschmied, duhovnik ljubljanske škofije. III. Domači vrtnar, gospodarjem in gospodinjam v pouk spisal Janez Koprivnik, profesor na c. kr. učiteljišču v Mariboru — knjiga, glede katere želimo, da bi jo kmečko ljudstvo z vnemo in pravim razumom čitalo, ker smo uverjeni, da bi imelo potem mnogo hasni od nje. — IV. V Kelmorajni, spomini s pota, spisal dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. Ta knjiga, ki je opremljena z mnogimi čednimi slikami, se bode čitala brez dvojbe z velikim zanimanjem. Saj ga ni morda ljudstva, ki bi tako koprnelo zvedeti, kako je drugod po svetu, kakor baš naše! — V. Slovenske Večernice za pouk in kratek čas, 55. zvezek. Vsebina »Večernic« je sledeča: 1. Miklova lipa, zgodovinska povest, spisal Malograjski. 2. Rotijin Blaže, spisal P. Perko. 3. Pobjeni krivdi, povest, spisal Fr. Ks. Steržaj. 4. V tihi noči, pesem, zložil Fr. Ks. Meško. 5. Kovač Peregrin, bajka, spisal J. E. Rubin. 6. Lisica in trije bratje, narodna pripovedka, spisal J. Krenčnik. Kakor razvidno iz te vsebine, nudijo »Večernice« tudi letos mnogo zabavnega čtiva. — VI. Koledar družbe sv. Mohorja za leto 1904. Koledar se nam prezentuje letos v prenovljeni, ukusni zunanosti in deloma tudi notranjščini. Vsebino ima jako raznovrstno. Poučnih, leposlovnih in zabavnih spisov za Koledar so preskrbeli sledeči pisatelji: Mihael Levstik, Fr. Podborški, T. Podborška, Fr. Ksaver Meško, Fr. D-c, Pavel Perko, Pankracij Gregorc, Veselko Kovač, A. Krasjanova, Ljud. Stiasny, dr. Rado Kušej, Št. Ferluga, Fr. Neubauer, A. Medved, V. Rohrman in dr. — Vobče se mora odboru priznati, da se je tudi letos pošteno potrudil, da bi zadostil svoji

težki nalogi. Če pa smo s knjigami vobče prav zadovoljni, nas je precej neprijetno dirnilo dejstvo, da se je število članov zmanjšalo letos za okroglih 4000! To je število, ki daje misliti! Sicer opažamo že nekaj let nekako valovanje v številu družbenih članov, ki ga smatrajo mnogi morda za naravne posledice in naravno prikazen, ki pa ima nemara vendar tudi globlje vzroke. Nam se vidi, da ima to padanje in dviganje v številu članov vsaj deloma svoj izvor tudi v tem, kako je družba eno ali drugo leto ugodila željam in potrebam društvenikov. Ako so knjige masi ljudstva kako leto posebno všeč, ostanejo družbi brez dvojbe dosedanji člani zvesti in pristopijo ji še novi; nasprotno pa odpade toliko udov, da jih novi ne nadomeste. Vsekakor bi se dala napraviti na podlagi tega, kako je število društvenikov tekom časa raslo in padalo, zanimiva študija, ki bi društvenemu odboru nemara ne bila brez hasni, ker bi iz nje posnel lahko direktivo, katere bi se mu bilo zanaprej držati. Kritike, ki se pišejo o delih, izdanih po družbi, so precej brez pomena in bi se ne smel odbor nikdar dati begati po njih, še manj pa morda po kakem skrivnem vplivu ali pritisku. Edino mero-dajna v tem pogledu bi morala biti sodba naroda, kateremu so knjige namenjene! Ena najvažnejših misij, ki jih vrši družba sv. Mohorja, je pač ta, da vzbuja in ohranjuje narodno zavest pri obmejnih Slovencih, in že zaradi tega zasluži družba vse naše podpore. Ne smemo namreč prezreti, da so v takih, od tujstva že prepojenih krajih knjige družbe sv. Mohorja skoro edino čtivo in da bi ondi ljudje slovensko morda niti čitati ne znali, ako bi jih k temu ne izpodbujale družbene knjige. Zato pa treba dajati ljudstvu pred vsem takih knjig, ki mu gredo do srca in ki jih torej rado in z zanimanjem čita. Kajti kaj pomagajo milijoni knjig, če pa leže zaprašene in nečitane po policah! Družbi sv. Mohorja želimo še nadalje najlepših uspehov!

Zb.

Slovensko planinsko društvo po desetih letih (1893—1903). To je naslov spomenici, ki jo je izdalo planinsko društvo ob slavlju svoje desetletnice. S prikupljivo ličnostjo prezentujoča se brošurica podaje pred vsem po društvenem blagajniku, dr. Vlad. Foersterju, v markantnih potezih sestavljeno, pregledno in res lepo pisano zgodovino tega važnega našega društva, potem deset slik častnih članov in končno diagrama o številu društvenih članov ter o obisku Triglavске kočе na Kredarici. Povprečno je naraslo število članov doslej vsako leto za 23% in jih je zdaj 1775. Ako bi se vsakoletni prirastek vzdržal na tem višku, bi imelo društvo leta 1911. že 10.000 članov, česar od srca želimo!

—a—

Talija. Zbirka gledaliških iger. Ureja Fr. Govekar. V Gorici. Tiska in zalaga »Goriška tiskarna« A. Gabršček. K prejšnjim deseterim snopičem te zbirke gledaliških iger sta se pridružila zadnji čas še dva, in sicer 11. in 12. snopič. Prvi prinaša veselo igro v enem dejanju »Dve ta šči«, drugi burko v enem dejanju »Mesalina«. Vsak zvezek stane 40 h.

Ljudska knjižnica, zvezek II. Abditus: Občina in socializem. Kaj zahtevamo od občine. Cena 70 h. Ljubljana 1903. Založili »Naši zapiski« (Jos. Breskvar in tov.). — V knjižici nahajamo marsikatero dobro misel, ki naj bi se vpoštevala in uživotvorila. Druge so pač neizvedljive! Poglavlje o »prirastni renti« je zelo zanimivo, a to se pravi — po toči zvoniti, kajti razen nekaterih mestnih občin jih je pri nas ubogo malo, ki bi imele še kaj zemlje.

—k.